

INCIDENȚA PATOLOGIEI DIN ZONA ORO-MAXILO-FACIALĂ PE UN LOT DE PACIENȚI PREZENTAȚI ÎN SERVICIUL DE RADIOLOGIE ASOCIAT SPITALULUI „PROF. DR. DAN THEODORESCU“

The incidence of oral and maxillo-facial pathology in a group of patients in the radiology department associated to „Prof. Dr. Dan Theodorescu“ hospital

Asist. Univ. Dr. Marinela Tonea¹, Dr. Cezar Trașcu², Asist. Univ. Dr. Florian-C. Dogioiu¹, Stud. Rahimian Daniyal³, Șef Lucr. Dr. Dragoș Epistatu¹

¹Disciplina de Radiologie Dentară și Generală,

Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila“, București

²Practică privată, București

³Facultatea de Medicină Dentară, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila“, București

REZUMAT

Obiectiv. Evaluarea stării de sănătate oro-maxilo-facială este un subiect important în toate țările, informația fiind utilă direcțiilor sanitare, caselor de asigurări, universităților și clinicienilor. Studiul nostru este un sondaj privind tipurile de patologie de la nivelul populației pornind din analiza cazurilor prezentate în serviciul de radiologie asociat Spitalului „Prof. Dr. Dan Theodorescu“ din București.

Materiale și metode. Au fost interpretate de către mai mulți medici radiografiile și/sau tomografiile computerizate ale unui lot de pacienți prezentați într-o perioadă de 6 luni (iunie-decembrie 2015).

Rezultate și concluzii. Rezultatele obținute au permis împărțirea problemelor întâlnite în 6 categorii: a) cu prevalența foarte mare (peste 150 din 200 de cazuri): cariile și edentațiile; b) cu prevalența mare (aprox. 90/200 de cazuri): parodontopatii și complicații periapicale; c) cu prevalența medie (aprox. 30/200 dintre cazuri): fracturile osoase, chisturile, sinuzitele, anomaliile dentomaxilare; d) cu prevalența mică (aprox. 10/200): fracturile dentare; e) cu prevalența foarte mică (aprox. 5/200): tumori, supurații, afecțiuni ATM; f) cu prevalența cea mai mică (aprox. 2/200): sindrom Eagle, osteonecroză, corpi străini și sialoliți.

Cuvinte cheie: sănătate orală a populației, diagnostic, patologie din sfera oro-maxilo-facială cu expresie radiologică

ABSTRACT

Objective. The evaluation of the oral maxillo-facial health is an important topic in all countries, since the information is useful to the health districts, health insurance houses, academic scholars and clinicians. Our study represents a survey regarding the types of pathology in the population starting from the analysis of the cases in the department of radiology associated to „Prof. Dr. Dan Theodorescu“ Hospital in Bucharest.

Materials and methods. Several physicians analyzed the X-rays and/or the computer tomograph scans for a group of patients who came to the department in a period of 6 months (June-December 2015).

Results and conclusions. The results allowed us to divide the problems into 6 categories, based on: a) very high prevalence (over 150 out of 200 cases): caries and edentations; b) high prevalence (approx. 90/200 cases): parodontopathy and periapical complications; c) average prevalence (approx. 30/200 out of cases): bone fractures, cysts, sinusitis, dento-maxillary anomalies; d) low prevalence (approx. 10/200): dental fractures; e) very low prevalence (approx. 5/200): tumors, discharge, TMJ afflictions; f) lowest prevalence (approx. 2/200): Eagle syndrome, osteonecrosis, foreign bodies and sialoliths.

Keywords: oral health of the population, diagnosis, oral maxillo-facial pathology manifested radiologically

INTRODUCERE

Studiul de față pornește de la ideea de a avea o imagine privind starea de sănătate oro-maxilo-

facială a populației. Deoarece în România sistemul de sănătate care se ocupă de acest domeniu este în foarte mare măsură independent, fiind vorba de cabinetele private, există dificultăți reale la nivelul

Autor corespondent:

Asist. Univ. Dr. Florian-C. Dogioiu, Universitatea de Medicină și Farmacie „Carol Davila“, București

E-mail: flower.dog@topm.ro

direcțiilor sanitare, al Ministerului Sănătății de a centraliza o bază de date reală pe acest subiect. Starea de sănătate oro-maxilo-facială a populației poate fi apreciată prin sondaje realizate pe eșantioane populaționale, așa cum vom arăta în prezentul studiu.

O căutare a unor date similare făcute publice pe internet arată că există rapoarte în țări diverse (SUA, Marea Britanie, Noua Zeelandă, Turcia, Benin etc.), rapoartele nefiind generalizate și nici extrem de sistematizate, dar care pot reprezenta modele pentru tendința de a cuantifica această patologie. De exemplu, știm că în SUA peste 47% din grupul țintă, reprezentând 64,7 milioane de adulți, au o formă de boală parodontală. Estimările derivă dintr-un lot de 3.742 de adulți cu vârste de peste 30 de ani, din populația civilă, care prezintă unul sau mai mulți dinți (1). Un alt studiu ne arată procentul cariilor netratate din SUA (2) (Tabelele 1, 2):

TABELUL 1. Procentul de pacienți care prezintă carii netratate în dentiția deciduală, în funcție de vârstă

Vârsta	Procentul de pacienți care prezintă carii netratate în dentiția deciduală
De la 2 la 5 ani	27,90
De la 6 la 11 ani	51,17

TABELUL 2. Procentul de pacienți care prezintă carii netratate în dentiția definitivă, în funcție de vârstă

Vârsta	Procentul de pacienți care prezintă carii netratate în dentiția definitivă
De la 12 la 15 ani	50,67
De la 16 la 19 ani	67,49
De la 20 la 34 ani	27,88
De la 35 la 49 ani	25,56
De la 50 la 64 ani	22,14

În Anglia, datele din literatură spun că prevalența cariei a scăzut de la 46% în anul 1998 până la 28% în 2009, reducere care se reflectă la toate grupele de vârstă (3).

În Noua Zeelandă, prevalența edentațiilor uni- sau pluridentare, printre pacienții dențați de peste 18 ani, este de 61,8%. Tot în Noua Zeelandă, prevalența cariilor coronare netratate pe unul sau mai mulți dinți, la pacienți dențați de peste 18 ani este de 35,3%, cu diferențierea pe sexe de 29,7% la femei și 41,5% la bărbați (4).

Conform unui studiu realizat în Turcia, incidența procesului stiloid alungit a fost estimată la 3,3%,

dintre care în 55% dintre cazurile observate pe ortopantomografii au fost bilaterale. Raportul dintre bărbați și femei a fost 1/9 pe radiografii, iar vârsta medie a fost 43,35 ani.

Un studiu realizat într-un spital universitar din Benin, derulat într-un interval de 5 ani, arată o prevalență a sinuzitei maxilare de 19,3%.

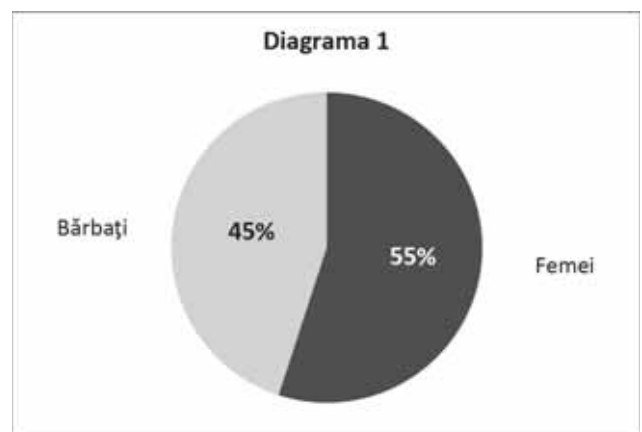
MATERIAL ȘI METODĂ

Studiul a luat în analiză un număr de 200 de pacienți prezentați în perioada iunie-decembrie 2015, în serviciul de radiologie asociat Spitalului „Prof. Dr. Dan Theodorescu” în care funcționează și un corp al Facultății de Medicină Dentară a UMF „Carol Davila”, București. Motivul prezentării pacienților a fost variat, de la urgențe traumatiche până la controale postoperatorii. Pacienții au fost trimiși în serviciul de radiologie de medicii spitalului și de medici din zona privată. Tuturor pacienților li s-a executat cel puțin o radiografie (diverse incidente) sau/și CBCT. Radiografiile au fost analizate de mai mulți medici care au diagnosticat și verificat leziunile, trecând rezultatele într-un tabel. A urmat apoi analiza statistică a datelor, interpretarea rezultatelor și elaborarea de concluzii.

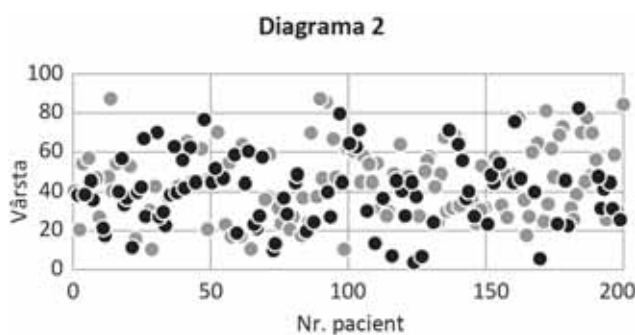
REZULTATE ȘI DISCUȚII

Informațiile culese în urma analizei radiografiilor și tomografiilor computerizate au fost sistematizate într-un tabel de date.

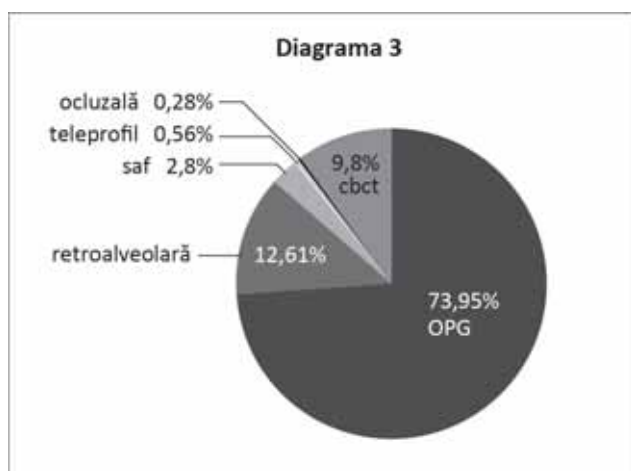
Prin analiza statistică a datelor obținute după analiza radiografiilor s-au observat următoarele aspecte: repartitia procentuală pe sexe a pacienților din studiu a fost de 55% femei și 45% bărbați, după cum reiese din **Diagrama 1**.

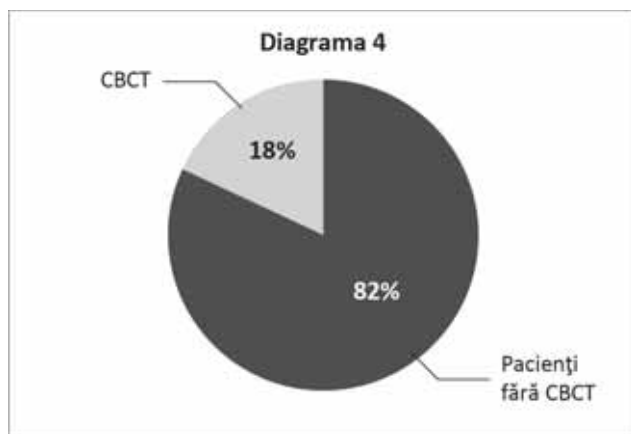
Pacienții au vârste cuprinse între 3 și 87 de ani, cu o medie de 42 de ani (**Diagrama 2**).

Diagrama 3 ilustrează repartitia procentuală a tipurilor de incidente utilizate, în cadrul lotului analizat de pacienți. Conform acesteia, cele mai multe expuneri sunt de tip OPG (74%), urmate de un număr aproximativ egal de CBCT(≈10%) și Rx retroalveolare (≈12%). Acest lucru confirmă respectarea strategiei generale de investigație radiologică.

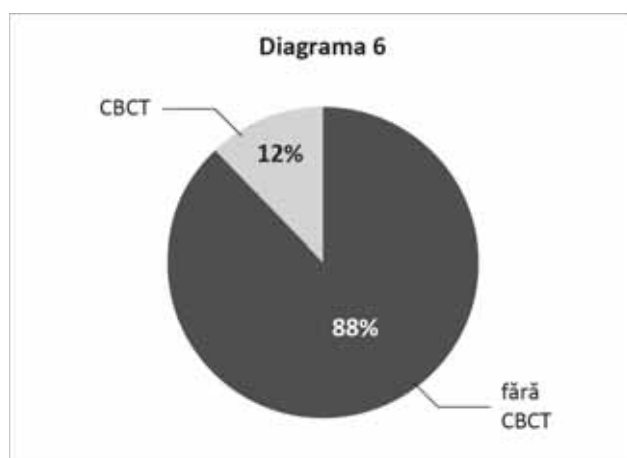
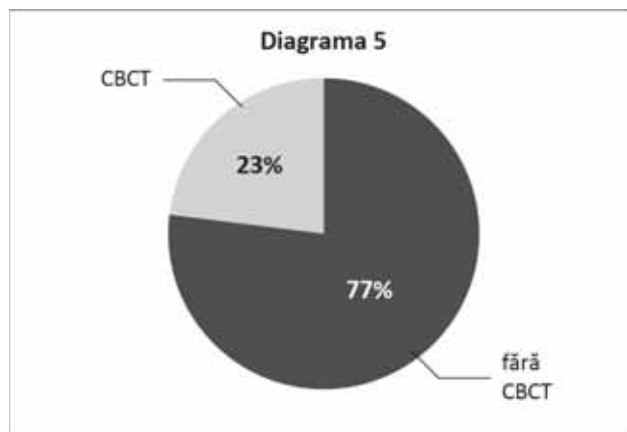

Diagrama 4 arată repartitia procentuală a indicației tomografiei computerizate.

Diagramele 5 și 6 reprezintă repartitia efectuării examinării tomografice computerizate pentru fiecare dintre cele două sexe; prima este pentru fe-

mei, iar cea de-a doua pentru bărbați. Se remarcă necesitatea mai mare de tomografii la femei față de bărbați.

Diagrama 7 ilustrează ce număr de ortopantomograme a fost efectuat pentru fiecare pacient. Majoritatea pacienților au o singură ortopantomogramă, 28%, au mai mult de 1 (aproape un sfert), iar 9% nici una. La mai mult de un sfert dintre pacienți s-a putut vizualiza și a doua radiografie tip OPG, aceasta fiind de regulă postoperator.

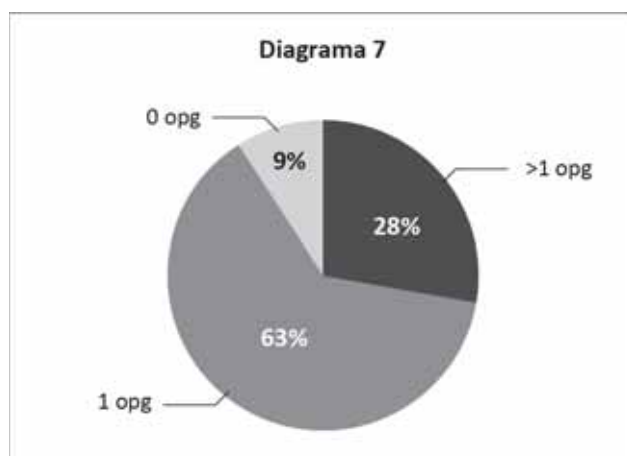

Diagrama 8

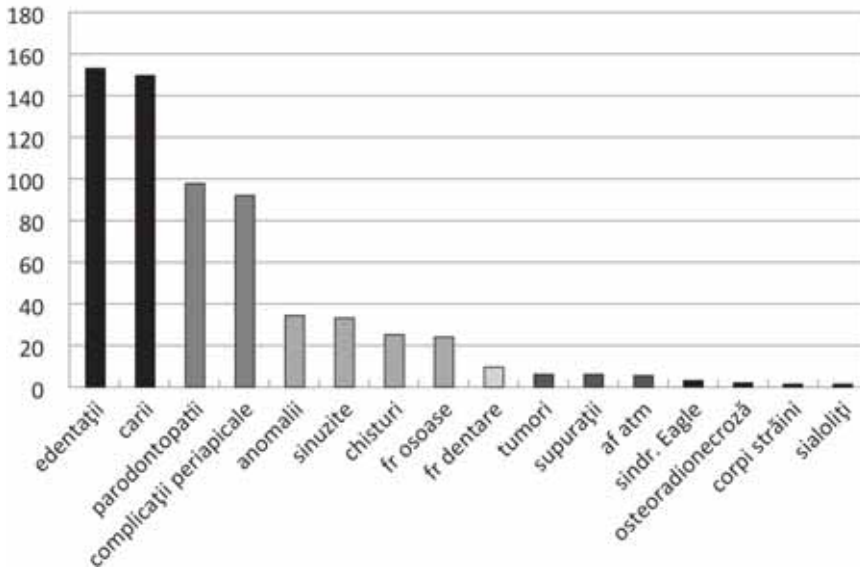

Diagrama 9

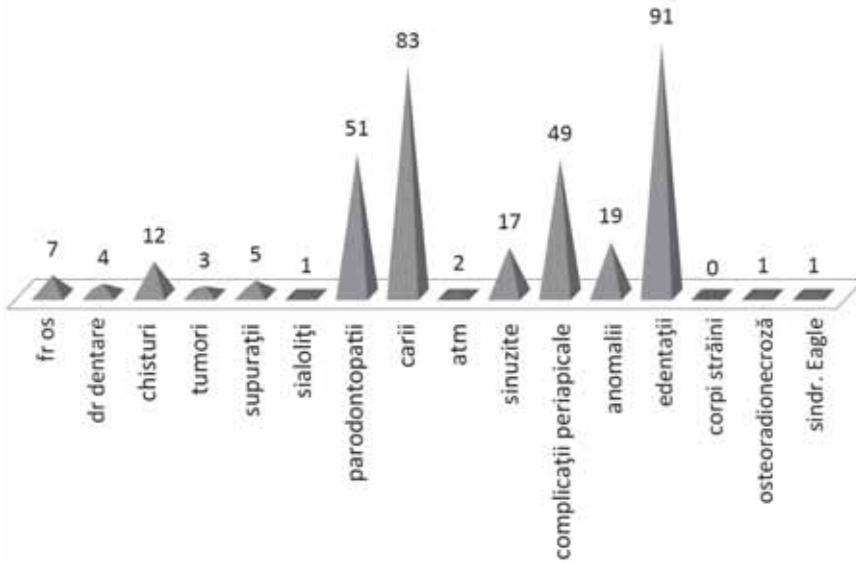
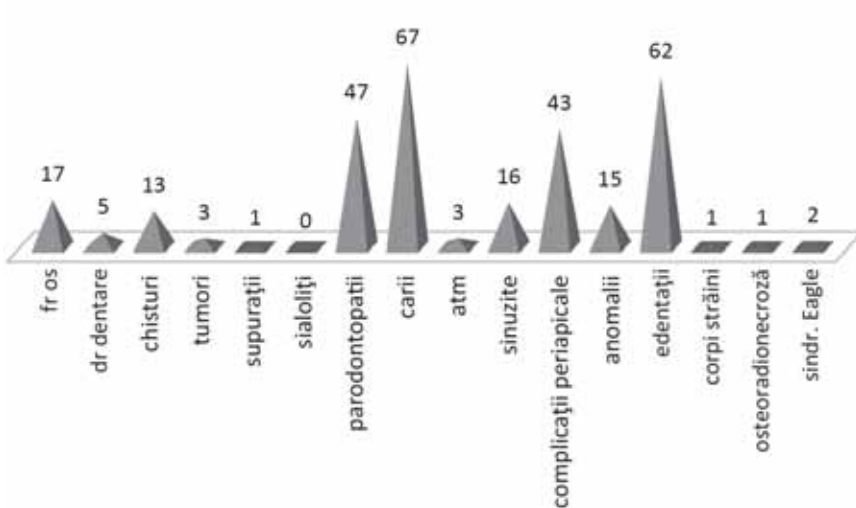

Diagrama 10

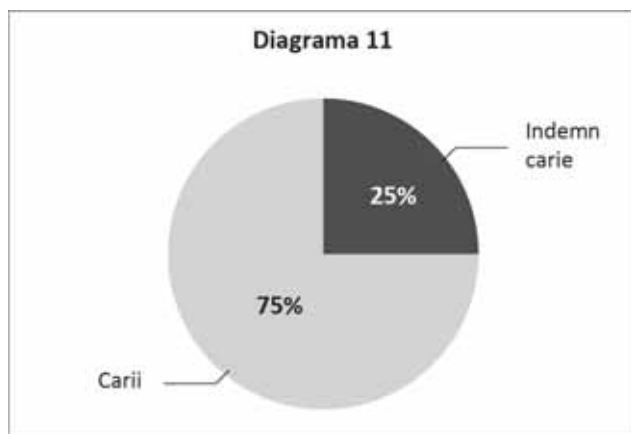

Diagrama 8 reprezintă distribuția tipurilor de patologie. Graficul ne permite să împărțim problemele detectate în 6 categorii:

- cu prevalență foarte mare (peste 150/200 dintre cazuri): cariile și edentațiile;
- cu prevalență mare (aprox. 90/200 dintre cazuri): parodontopatii și complicații peri-apicale;
- cu prevalență medie (aprox. 30/200 dintre cazuri): fracturile osoase, chisturile, sinuzitele, anomaliile dentomaxilare;
- cu prevalență mică (aprox. 10/200): fracturile dentare;
- cu prevalență foarte mică (aprox. 5/200): tumori, supurații, afecțiuni ATM;
- cu prevalența cea mai mică (aprox. 2/200): sindrom Eagle, osteonecroză, corpi străini și sialoliți.

Diagrama 9, respectiv **Diagrama 10**, reprezintă grafic distribuția numerică a tipului de patologie la sexul feminin, respectiv la sexul masculin. Patologia este puțin diferită, cu mai multe fracturi la bărbați și cu mai multe edentații la femei.

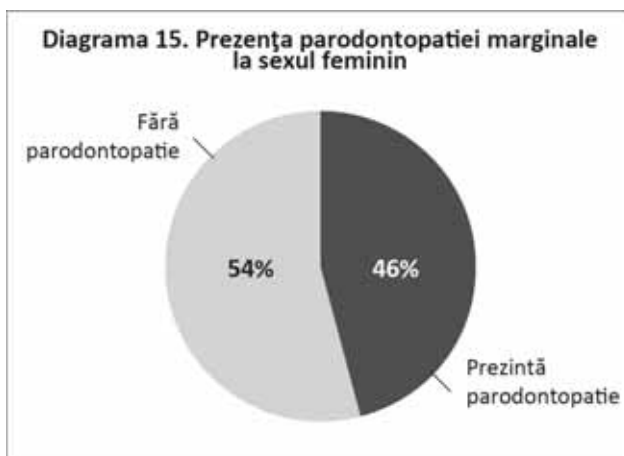
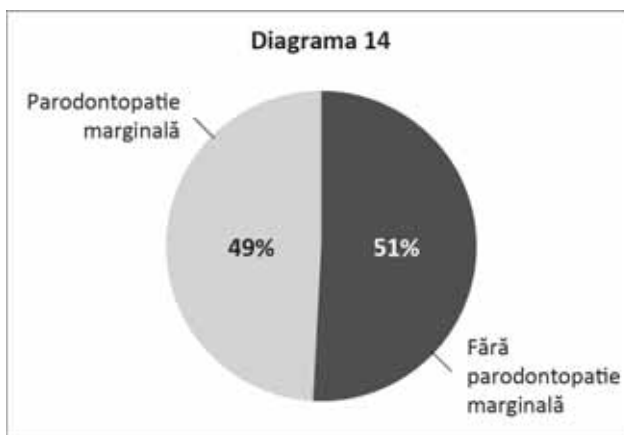
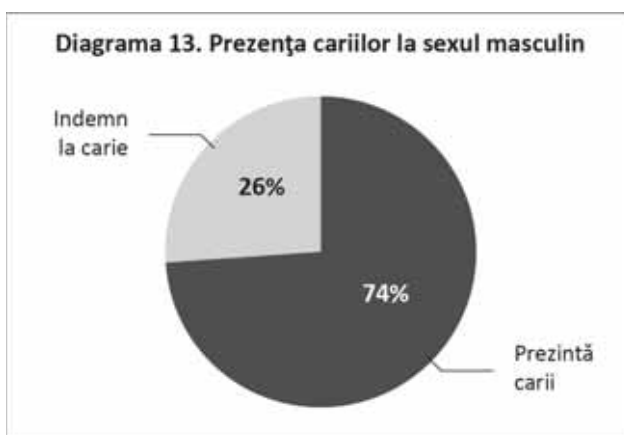
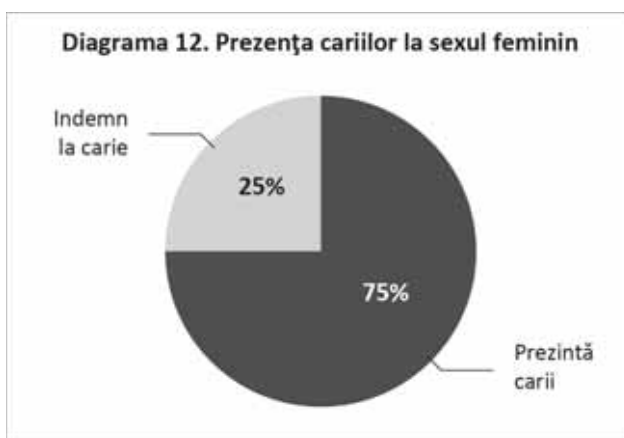
Diagrama 11 reprezintă procentual prezența cariilor. Se observă că există un procent semnificativ de pacienți care prezintă carii, dar și că 1 din 4 pacienți este indemn la carie.

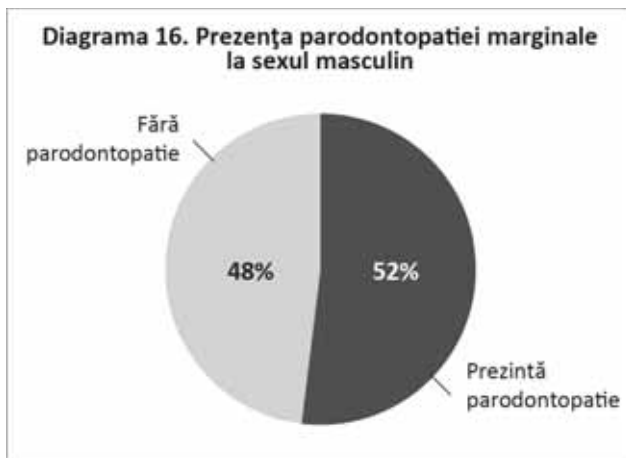

Diagrama 12, respectiv **Diagrama 13**, reprezintă grafic distribuția statistică a prezenței cariilor la sexul feminin, respectiv la sexul masculin. Conform acestor diagrame, procentul pacienților indemn la carie nu indică diferențe semnificative la împărțirea pe sexe.

Diagrama 14 indică prezența parodontopatiei marginale. Aproape jumătate dintre pacienți prezintă o formă de parodontopatie marginală.

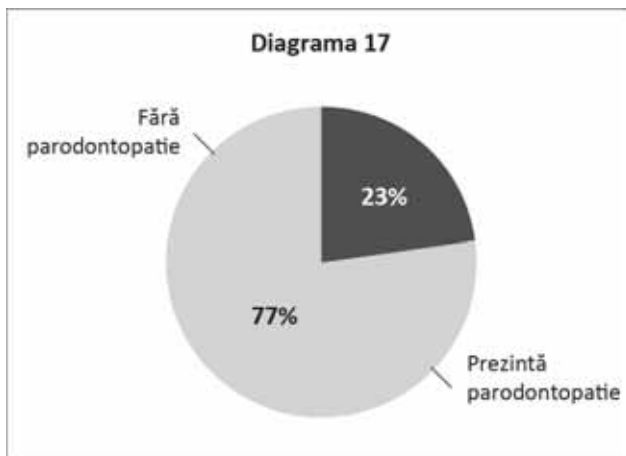
Conform celor două diagrame (**15** și **16**), care prezintă pe sexe prezența parodontopatiei marginale, există o foarte mică diferență procentuală

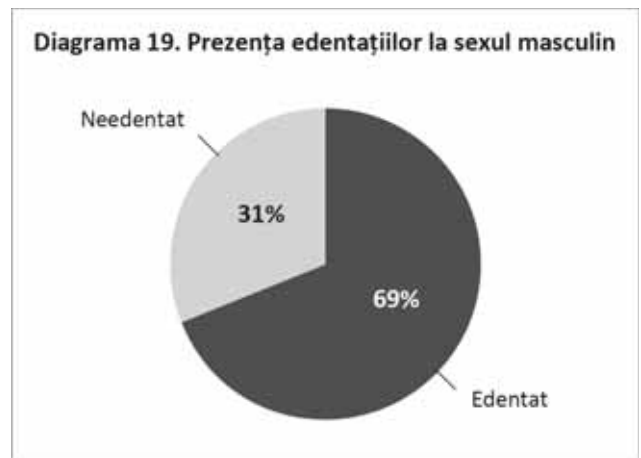
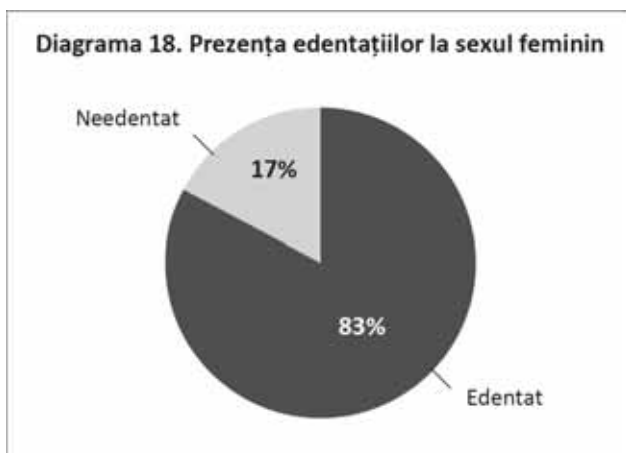

(6 procente) în favoarea prezenței unei forme de parodontopatie marginală la bărbați față de femei.

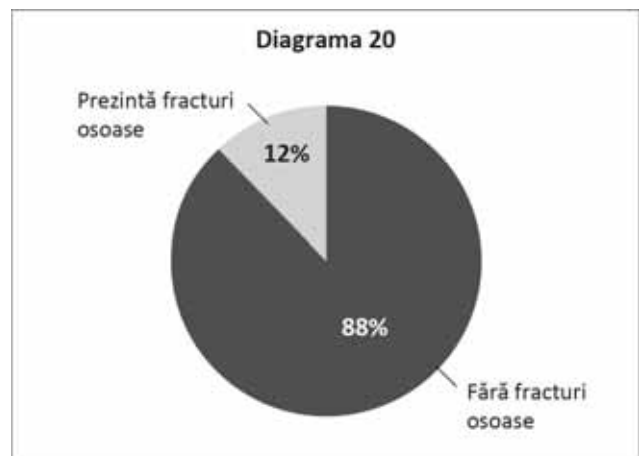
Diagrama 17 arată procentual prezența edentațiilor. Conform acesteia, aproximativ trei sferturi dintre pacienți prezintă cel puțin o breșă edentată.

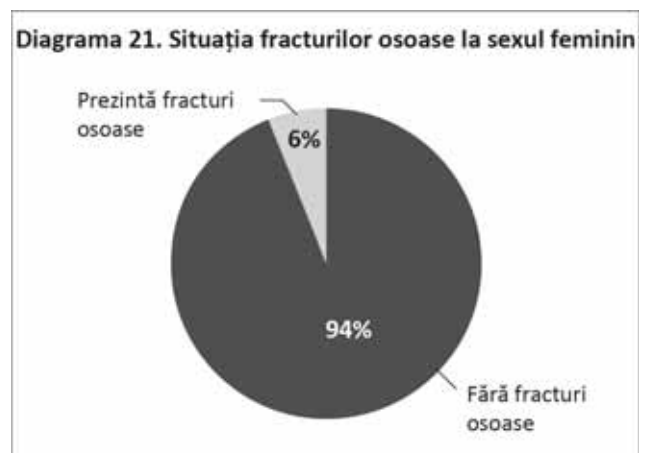
Diagrama 18 și **Diagrama 19** reprezintă grafic distribuția statistică a edentațiilor la sexul feminin, respectiv la cel masculin. Se observă o diferență semnificativă statistic între numărul de femei edentate (17%) și numărul de bărbați edentați (31%).

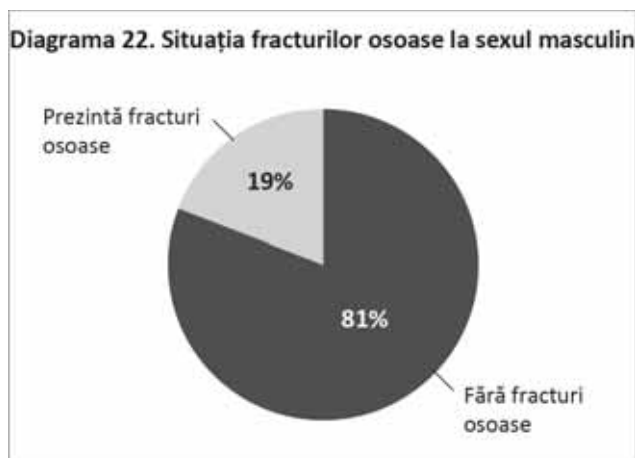

Diagrama 20 prezintă situația repartiției statistice, pe sexe, a fracturilor osoase în lotul de pacienți studiat.

Diagrama 20, respectiv **Diagrama 21**, reprezintă grafic distribuția numerică a fracturilor osoase la sexul feminin, respectiv la sexul masculin. Conform acestor diagrame, bărbații prezintă de aproape trei ori mai multe fracturi osoase decât femeile.

CONCLUZII

1. În clinica de radiologie s-a prezentat un număr aproximativ egal de femei și bărbați, fiind o distribuție relativ echilibrată, aproximativ egal numărul de femei (110) cu numărul de bărbați (93). Media de vârstă este de 42 de ani.

2. Au fost cerute majoritar examinări de tip OPG (74%), urmate de un număr aproximativ egal de CBCT și Rx retroalveolare (10%). Acest lucru confirmă respectarea strategiei generale de investigație radiologică.

3. La aproximativ 1/5 dintre pacienți a fost necesară tomografia computerizată.

4. La aproximativ un sfert dintre pacienți s-a putut vizualiza și o a doua radiografie tip OPG, aceasta fiind de regulă postoperator.

5. Problemele detectate pot fi împărțite în 6 categorii, în funcție de frecvența acestora:

- cu prevalență foarte mare (peste 150 din 200 de cazuri): cariile și edentațiile;
- cu prevalență mare (aprox. 90/200 de cazuri): parodontopatii și complicații periapicale;
- cu prevalență medie (aprox. 30/200 de cazuri): fracturile osoase, chisturile, sinuzitele, anomaliile dentomaxilare;
- cu prevalență mică (aprox. 10/200): fracturile dentare;
- cu prevalență foarte mică (aprox. 5/200): tumori, supurații, afecțiuni ATM;
- cu prevalența cea mai mică (aprox 2/200): sindrom Eagle, osteonecroză, corpi străini și sialoliți.

6. Pacienții cu dantura completă sunt aproximativ de 2 ori mai mulți bărbați (31%) decât femeii (17%).

7. Unul din patru pacienți este indemn la carie, indiferent de sex.

8. Jumătate dintre pacienți prezintă o formă de parodontopatie marginală, cu diferență nesemnificativă pe sexe.

9. Aproximativ trei sferturi (77%) dintre pacienți prezintă cel puțin o breșă edentată.

10. Aproximativ unul din zece pacienți (procentual 12%) prezintă cel puțin o fractură osoasă.

11. Bărbații prezintă de aproape trei ori mai multe fracturi osoase decât femeile.

BIBLIOGRAFIE

1. Eke P.I., Dye B.A., Wei L., Thornton-Evans G.O. et al. Prevalence of Periodontitis in Adults in the United States: 2009 and 2010. <http://jdr.sagepub.com/content/early/2012/08/29/0022034512457373.abstract>
2. <http://www.nidcr.nih.gov/DataStatistics/FindDataByTopic/DentalCaries/DentalCariesAdults20to64.html>. United States, National Health and Nutrition Examination Survey, 1999-2004.
3. White D., Pitts N., Steele J., Sadler K., et al. Disease and related disorders – a report from the Adult Dental Health Survey 2009. <http://www.hscic.gov.uk/catalogue/PUB01086/adul-dent-heal-surv-summ-them-the2-2009-rep4.pdf>
4. Our Oral Health: Key findings of the 2009 New Zealand Oral Health Survey. Wellington: Ministry of Health. <https://www.health.govt.nz/system/files/documents/publications/our-oral-health-2010.pdf>
5. Suneet Khandelwal, Yajuvender Singh Hada, Ashutosh Harsh. Eagle's syndrome – A case report and review of the literature. 2010, *The Saudi Dental Journal*
6. Wulkan M., Parreira J.G. Jr., Botter D.A. Epidemiology of facial trauma, *Revista da Associação Médica Brasileira* 51 (5), 290-295.
7. Yehouessi-Vignikin B., Vodouhe S.-J. Maxillary sinusitis: 1752 cases at the ear-nose-throat department of a teaching hospital in Cotonou, Benin. Elsevier
8. Balcioglu H.A., Kilic C., Akyol M., Ozan H., Kokten G. Length of the styloid process and anatomical implications for Eagle's syndrome. *Folia Morphol.* Vol. 68, No. 4, pp. 265-270.